

ชื่อโครงการ : รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ในพื้นที่
จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย

ชื่อผู้วิจัย : สวิขญา ศุภอุดมฤกษ์ ตริรัตน์¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร อ่อนหวาน² เกษราภรณ์
สิงห์คะมณี³

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบหน่วยบริการเพื่อสนับสนุนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) ศึกษารูปแบบการพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนบนฐานทรัพยากรท้องถิ่น 3) ศึกษารูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรชุมชนซึ่งเป็นตัวแทนจากเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามความสนใจส่วนบุคคลในสถาบันการศึกษา ประชากรมาจากอำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงโดยเลือกสถานศึกษาที่ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาแล้วในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครื่องมือวิจัยประกอบไปด้วย การระดมความคิด การจัดทำแผนผังโมเดลธุรกิจอย่างมีส่วนร่วม การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ แบบสำรวจข้อมูล แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง SWOT analysis การออกแบบอย่างมีส่วนร่วม การถ่ายทอดประสบการณ์ กิจกรรมถอดบทเรียน แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลัง สันทนากลุ่มย่อย และการวางแผนเชิงปฏิบัติการ

ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ประกอบไปด้วย 1) บุคลากรชุมชนซึ่งเป็นอาสาสมัครที่สามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อด้านการตลาดของหน่วยบริการ สนับสนุนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ และเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนแม่ฟ้าหลวง ซึ่งมีการสรรหาอาสาสมัครมาให้บริการในศูนย์บริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism Service Center) จากนั้นได้รับการพัฒนาผ่านกิจกรรมการฝึกอบรมความรู้และทักษะเพื่อการให้บริการในศูนย์บริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมถึงการฝึกปฏิบัติการออกงานประชาสัมพันธ์การให้บริการทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 3 ครั้ง 2) บุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งได้รับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการใช้เครื่องมือส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการเป็นเจ้าบ้านน้อย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทำให้มีความรู้และทักษะสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนบนฐานทรัพยากรท้องถิ่นได้ โดยศูนย์บริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยมีบทบาทในการสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ 1) เป็นศูนย์กลางข้อมูลหมู่บ้านที่ทำการท่องเที่ยวโดยชุมชน ให้กับหน่วยงานภาครัฐ

¹ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

² มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

³ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34

และเอกชน 2) จำหน่ายโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผ่านภาคีเครือข่ายการตลาดร่วมกับบริษัททัวร์ที่เน้นการท่องเที่ยวโดยชุมชน และหรือจัดตั้งขึ้นภายใต้รูปแบบธุรกิจกิจเพื่อสังคม 3) จำหน่ายสินค้าของที่ระลึกจากชุมชนในเครือข่าย 4) เป็นศูนย์ฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของหมู่บ้านที่ทำการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือหมู่บ้านที่มีความต้องการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 5) เป็นที่ปรึกษาเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างบริษัททัวร์กับหมู่บ้านที่ทำการท่องเที่ยวโดยชุมชน 6) ผู้รับจัดงานด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และ 7) การวิจัยเพื่อพัฒนา ฝึกอบรมและดำเนินการวิจัยเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การพัฒนาบุคลากร รูปแบบการพัฒนา ศูนย์บริการ

Title : A Model of Personnel's Development to Support the Sustainable of
Community Based Tourism in Chiang Mai and Chiang Rai

Researcher : Savichaya Supaudomlerk Tirat¹ Asst.Prof. Duangporn Onwan²
Kessaraporn Singkamanee³

ABSTRACT

A study of a model of personnel's development to support the sustainable of Community Based Tourism in Chiang Mai and Chiang Rai province, the objective is; 1) study Community Based Tourism service center model to support Community Based Tourism network; 2) study of educational personnel' capability enhancement model to support a sustainable Community Based Tourism; and 3) study personnel development model to support sustainable Community Based Tourism.

The population used in the study are community member who are represented by Community Based Tourism Network and educational personnel from Chiang Mai province and Chiang Rai province by using a purposive sampling, which choosing a voluntary and educational institution that has participated in promoting sustainable tourism activities in grade 7. The research tools consist of; Brain Storming, Business Canvas Model, Survey Form, Workshop, Structured Observation, Group Interviewing, Focus Group Discussion, Questionnaire, Interview Form, SWOT analysis, Design Thinking, Sharing experienced, Lesson Learned, Pretest-Posttest.

The results of the study revealed that the model of personnel development to support a sustainable Community Based Tourism consists of; 1) Community members who are volunteers that can perform marketing services of the service center. In which volunteers was developed through activities, training, knowledge and skills for providing services in tourism centers. Including the practice of public event for tourism services 3 times. 2) Educational personnel who received training on the use of tools to promote learning about how to be a little host for grade 8, allowing teachers to have knowledge and skills in learning management to promote sustainable Community Based Tourism based on local resources. Community Based Tourism Service Center (CBTSC) is an organization established with the role in supporting Community Based Tourism (CBT) as follows: 1) Be a center of information for

¹ Maejo University

² Rajamangala University of Technology Lanna

³ Secondary Educational Service Area Office 34

government and private agencies regarding tourism villages, 2) Selling CBT programs through marketing partnerships network with tour companies that focus on CBT and/or established under a social enterprise business model, 3) Selling souvenirs from communities member in the tourism network, 4) Training center for personnel's potential development from both the member of CBT network or villages that need to manage the village as a CBT, 5) Being a consultant who acts as an intermediary in helping between the tour company and the CBT villages 6) Be an organizer to promote the development of tourism products by the community for both public and private agencies, and 7) Conduct research for the development of tourism products for public and private agencies.

Keywords: Community Based Tourism, Sustainable Tourism, Personnel Development, Development Model, Service Center